

veliko gimnazijo obiskoval je v Ljubljani, kjer je 1880. leta prebil maturo. O velikih počitnicah začel je bolehati in ni mu bilo možno iti na vseučilišče. Bil je sicer v Gradci vpisan za klasičnega jezikoslovca, a univerze ni videl. V postelji je študiral, da bi po Velikej noči v Gradci prebil colloquium; poleg tega je pridno zlagal pesni — v hrvaškem jeziku. Tako do zadnjega priden in delaven ter vnet in navdušen za večno lepo poezijo umrl je 6. julija pri svojej ljubljenej materi v Kranji. Bodi mu časten spomin!

Spomenik Valentinu Mandelcu. Dovršen je spomenik, katerega je oskrbelo „Slovensko dramatično društvo“ Valentinu Mandelcu. Po krasnem načrtu domačega umetnika, g. slikarja Janeza Wolfa v Ljubljani, zdelal ga je te dni iz sežanskega kamena g. Čamrnik, ki 3. t. m. odide z njim v hrvaški Karlovec, da ga postavi na ondodnjem pokopališči. Ves spominek ima višočine 2·61 m. ter v premeru spodaj 0·80 m., zgoraj 0·43 m. Na stojalu, iz treh kosov zloženem in 1·65 m. visokem, vzdiga se okrogel, zgoraj odlomljen in 0·96 m. visok steber, ki ima ta napis: „Slovenski pisatelj Valentin Mandelc, porojen v Kranju 16. februarja 1837., umrl kr. gimn. profesor v Karlovcu 12. maja 1872. leta. — Postavil hvaležni narod slovenski“. — Ljubljanski rodoljubi si spomenik lahko ogledajo te dni v delavnici g. Čamrnika.

Tudi Jurčičev spomenik bode v jednem tednu dovršen. Trije spodnji kameni so uže vzdani na konci Baumgartnove kapele pri sv. Krištofu. Železna ograja, katero je posebno krasno zdelal g. Lovro Zelenec, bode gotovo najlepša, kar jih je videti na ljubljanskem pokopališči.

Dr. Janez Bleiweis je po pravilih reda železne krone III. vrste povzdignen v viteški stan ter si je izvolil pridevek „vitez Trsteniški“. Znano je, da je bil pokojni oča dr. Bleiweisa rojen v Trsteniku nad Kranjem. Vitez Trsteniški je tretji pisatelj slovenski, ki je poleg dež. šolskega nadzornika Antona Klodiča viteza Sabladoskega in stotnika Andreja Koméla pl. Sočebdana, odlikovan s plemstvom.

Prof. Jos. Starè, znani pisatelj slovenski, imenovan je za ravnatelja malej gimnaziji v Belovaru. Sedaj je šest naših rojakov Slovencev ravnateljev hrvaškimi srednjim šolam: Bradaška v Zagrebu, Mazek v Požegi, Lipež v Rakovci, Jelovšek v Oseku, Seneković v Gospiću in Starè v Belovaru.

Učiteljska zborovanja. V Ljubljani so 22. septembra zborovala tri društva slovenskih učiteljev, namreč: a) *Vdovsko učiteljsko društvo*, kateremu je namen podpirati učiteljske vdove in sirote. Društvo, osnovano 1860. leta, ima letos 64 družabnikov, 39.050 gld. imovine v državnih obligacijah in 1.506 gld. družega premoženja ter podpira 8 učiteljskih vdov in 25 sirot. Občni zbor je sklenil, da bode odslej društvo dajalo učiteljskim vdovam po 100 gld., učiteljskim sirotam, ki némajo očeta, po 25 gld. in učiteljskim sirotam brez očeta in matere po 50 gld. letne podpore. Predsednik društvu je dr. A. Jarc, tajnik in blagajnik M. Močnik. — b) *Slovensko učiteljsko društvo*, osnovano 1871. leta, kateremu je namera „d uševno podpirati slovensko ljudsko šolstvo“. Na občnem zboru, ki je drž. poslanca dr. Vošnjaka izvolil za častnega družabnika, govoril je učitelj g. Govekar „o dolžnosti narodnega učitelja do svojega naroda“ in g. Levičnik „o ponavljavnej šoli“; poleg tega so mnogoštevilno zbrani učitelji ukrepali, kako bi bilo možno

osnovati jedno samo osrednje glasilo slovenskim učiteljem, a o tej stvari niso nič konečno veljavnega ukrenili. Gotovo mora vsak rodoljub želeti, da bi se dosedanji trije listi „Učiteljski Tovariš“, „Popotnik“ in „Šola“ zjedini v jeden sam krepak šolski list. Vender se nam zdi, da bode dosedanje pogájenje o tej stvari, ki se brez poklicanih faktorjev — urednikov in založnikov vsem trem listom — vrši po političnih novinah, ostalo brez vsega uspeha. Ako se vsi trije listi res želé spojiti, doženó naj to najprej sami mej seboj; ako se pa sami ne morejo, ali nečejo zjediniti, pokažejo naj jim skupno slovenski učitelji pravi pot ter združijo naj se okolo najstarejšega in tudi najboljšega dosedanjega šolskega lista „Učiteljskega Tovariša“. Ako nekaterim dosedanji pravec „Učit. Tovariša“ ni po godu, pomišljati jim je, da je „Učit. Tovariš“ uže večkrat povedal, da objavlja take spise, kakeršni se mu pošiljajo. Naj se ga tesno oklenejo vsi učitelji slovenski po vseh pokrajinah naše domovine, podpirajo naj ga pridno in vestno z naročili in spisi in poboljšal se bode tudi „Učiteljski Tovariš“. Popolnoma nedoumno nam pa je, zakaj se nekateri učitelji zadevajo ob Marnove životopise slovenskih pisateljev, katere objavlja „Učit. Tovariš“. Te razprave imajo, izimši njih nepotrebno moralizovanje po nekaterih mestih, v slovenskem slovstvu stalno vrednost in „Učiteljski Tovariš“ zaradi njih stalno zaslugo. Žalostno je, da smo uže tako potujčeni in v domovinskih stvareh tako polovičarsko izobraženi, da se spotikamo, ako nam kdo opisuje slavne in za domovino zaslužne može in pisatelje naše! Slovensko učiteljsko društvo ima 93 družabnikov in v blagajnici 119 gld. 35 kr. gotovega denarja. Predsednik mu je g. Govekar, tajnik Močnik, blagajnik Tomšič. — c) „Narodna šola.“ Namera temu 1868. leta v Idriji osnovanemu in 1872. leta v Ljubljano preseljenemu društvu je, materialno podpirati slovensko ljudsko šolo. Društvo je imelo 662 gld. 77 kr. dohodkov, a 486 gld. 24 kr. stroškov, ki so se porabili izključivo v nakup učnih pripomočkov ubogim učencem po ljudskih šolah. Imovine ima društvo 346 gld. 53 kr. Predsednik mu je F. Stegnar, tajnik in blagajnik M. Močnik.

Književno naznanilo. P. n. naročnikom šolske pomožne knjige „Prvi pouk“ naznanjam, da pride v kratkem na svitlo v tiskarni in založbi Kleinmayrja in F. Bamberga v Ljubljani. — Pri tej priliki si dovoljujem tudi priobčiti, da sem svojemu šolskemu blagu ceno znižal, in sicer prodajem slovenske Pisanke po 1.15 gld. (na debelo), Risanke (po 3 gld., manjšo obliko po 2 gld. 50 kr.), knjige: Domoslovje po 8 kr., Zgodovino po 10 kr., Zemljepis po 10 kr., 2. natis s podobami po 26 kr., Geometrijo po 24 kr., Malo fiziko po 23 kr. Gospodinjstvo po 30 kr., Prirodopis po 56 kr., Fiziko s kemijo po 60 kr.

Na Krškem.

Ivan Lapajne.

Knobljeve pesni. Kde so bile natisnene? V novinah „Laibacher Wochenblatt“ s 1806. l. v XXXIII.—XXXIV. čislu Knobljev vrstnik profesor Ivan Anton Župančič piše: „istega léta (1803.) je na svitlo prišlo v Kranji (a natisneno v Ljubljani) „Štiri pare kratko-časnih novih pesmi,

Od Paula Knobelna skovane,

Inu Krajncam za spomin dane.“

To prof. Župančič na nemški jezik prelaga tako: „vier Paar kurzweiliger neuer Lieder, vom Paul Knobel geschmiedet, und den Krainern (Krainburgern) zum Andenken gegeben.“